

Przegląd systematyczny gatunków motyli dziennych okolic Mławy

praca magisterska

Hesperoidea

Hesperia comma (Linnaeus, 1758) – spotykany w całej Polsce. Jego środowisko to suche śródleśne łąki, polany i skraje lasów. Roślinami pokarmowymi są różne gatunki traw (Gramineae). Pojaw motyla przypada od drugiej dekady lipca do końca sierpnia (Buszko & Masłowski 1993).

Ochlodes sylvanus (Brem. & Grey) – pospolity na obszarze całego kraju. Występuje na łąkach śródleśnych i polanach. Roślinami pokarmowymi gąsienic są różne gatunki traw (Gramineae). Pojaw przypada od końca maja do końca lipca (Buszko & Masłowski 1993).

Papilionoidea

Lycaenidae

Callophrys rubi (Linnaeus, 1758) (Zieleńczyk ostrężyniec) – spotykany na terenie całego kraju. Występuje na skrajach lasów, zrębach, na torfowiskach wysokich i wrzosowiskach. Roślinami pokarmowymi gąsienic jest kruszyna (*Rhamnus frangula*) oraz różne gatunki z rodziny motylkowatych (Papilionaceae). Pojawia się od końca kwietnia do połowy czerwca (Buszko & Masłowski 1993).

Celastrina argiolus (Linnaeus, 1758) (Modraszek wieszczek) – w Polsce spotykany na obszarze całego kraju. Jego środowisko to lasy mieszane i liściaste, zarośla, zręby i wrzosowiska.

Gąsienice odżywiają się kruszyną (*Rhamnus frangula*), szakłakiem (*Rhamnus cathartica*), wrzosem (*Calluna vulgaris*) i maliną (*Rubus* sp.). Pojaw przypada od połowy kwietnia do połowy sierpnia z około dwutygodniową przerwą w połowie czerwca (Buszko & Masłowski 1993).

Cupido argiades (Pallas, 1771) (Modraszek argiades) – w Polsce w przeszłości notowany na całym obszarze kraju, obecnie tylko we wschodniej i południowej części kraju. Jego siedlisko to śródleśne łąki, polany, leśne drogi, skraje lasów. Gąsienice żywią się różnymi gatunkami lucerny (*Medicago* sp.), koniczyiny (*Trifolium* sp.) oraz komonicy (*Lotus* sp.). Pojawia się od maja do połowy czerwca oraz początku lipca do połowy sierpnia. Czasami może pojawiać się także we wrześniu (Buszko & Masłowski 1993).

Lycaena dispar (Harworth, 1802) (Czerwończyk nieparek) LR – w Polsce spotykany powszechnie na niżu, rzadko na pogórzu i w niższych położeniach górskich. Jest jednym z pospolitszych gatunków naszego kraju. Gatunek związany ze środowiskami wilgotnych łąk i torfowisk niskich oraz różnymi środowiskami okrajkowymi w dolinach rzek. Ostatnio coraz częściej obserwowany w środowiskach suchszych, w tym także ruderalnych. Gąsienica żeruje na gatunkach szczawiu (*Rumex* sp.). Gatunek ma jedno, a w sprzyjające sezony dwa pokolenia w roku. Pojaw motyla przy jednym pokoleniu trwa od końca czerwca do końca lipca. Przy dwóch pokoleniach pierwsze pojawia się od początku czerwca do początku lipca, a drugie od końca lipca do końca sierpnia (Adamski i in. 2004).

Lycaena tityrus (Poda, 1761) (Czerwończyk uroczek) – pospolity w całej Polsce z wyjątkiem wysokich gór. Jego środowiskiem są suche śródleśne łąki, polany, skraje lasów, ugory, przydroża, przytorza. Gąsienice odżywiają się gatunkami szczawiu (*Rumex* sp.). Imagines latają od połowy maja do końca czerwca. Drugie pokolenie natomiast od połowy lipca do końca sierpnia (Buszko & Masłowski 1993).

Lycaena phleas (Linnaeus, 1761) (Czerwończyk żarek) – gatunek pospolity w całej Polsce. Lata na śródleśnych łąkach, polanach, miedzach, ugorach, terenach ruderalnych. Pokarmem gąsienic jest szczaw zwyczajny (*Rumex acetosa*) i polny (*Rumex acetosella*) oraz różne gatunki rdestu (*Polygonum* sp.). Motyle latają od maja do połowy czerwca oraz od lipca do września (Buszko & Masłowski 1993).

Lycaena virgaureae (Linnaeus, 1758) (Czerwończyk dukacik) – spotykany na całym obszarze kraju. Środowisko to śródleśne łąki, polany i skraje lasów. Gatunkami pokarmowymi gąsienic jest szczaw zwyczajny (*Rumex acetosa*) i polny (*Rumex acetosella*). Motyle latają od połowy czerwca do sierpnia (Buszko & Masłowski 1993).

Polyommatus coridon (Poda, 1761) (Modraszek korydon) – w Polsce spotykany na obszarze całego kraju, jednak na północnym wschodzie występuje bardzo lokalnie. Charakterystyczny dla suchych leśnych łąk, przydroży, przytorzy, polan i ugorów. Gąsienice odżywiają się cieciorą pstrą (*Coronilla varia*) i wyką (*Vicia* sp.). Pojaw przypada od lipca do końca sierpnia (Buszko & Masłowski 1993).

Polyommatus icarus (Rottemburg, 1775) (Modraszek ikar) – występuje w całym kraju. Jego środowiskiem są łąki, polany, ugory, miedze, przydroża i tereny ruderalne. Rośliny pokarmowe to koniczyzny (*Trifolium* sp.), janowiec (*Genista* sp.) i wilżyna (*Ononis* sp.). Motyl pojawia się w dwóch pokoleniach: od końca maja do końca czerwca oraz od połowy lipca do początku września (Buszko & Masłowski 1993).

Nymphalidae

Heliconiinae

Agrynnis aglaja (Linnaeus, 1758) (Dostojka aglaja) – motyl występujący w całej Polsce, który lata na śródleśnych łąkach, polanach, skrajach lasów, nad leśnymi drogami. Roślinami pokarmowymi są różne gatunki fiołka (*Viola* sp.). Pojaw

przypada od połowy czerwca do połowy sierpnia (Buszko & Masłowski 1993).

Agrynnis laodyce (Pallas, 1771) (Dostojka laodyce) – w Polsce spotykany w północnej i wschodniej części kraju. Ponadto często spotykany na Pojezierzu Mazurskim i Suwalskim. Jego środowiskiem są wilgotne, śródleśne łąki, polany i zręby. Gąsienice żywią się różnymi gatunkami fiołka (*Viola* sp.), a zwłaszcza fiołkiem błotnym (*Viola palustris*). Pojaw motyla przypada od połowy lipca do końca sierpnia (Buszko & Masłowski 1993).

Agrynnis paphia (Linnaeus, 1758) (Perłowiec malinowiec) – motyl występujący w całej Polsce, którego środowiskiem są śródleśne łąki, polany, skraje lasów i leśne drogi. Roślinami pokarmowymi są różne gatunki fiołka (*Viola*) i malina (*Rubus* sp.). Imagines latają od lipca do końca sierpnia (Buszko & Masłowski 1993).

Boloria dia (Linnaeus, 1767) (Dostojka dia) – występuje w całym kraju z wyjątkiem wysokich gór. Jej środowisko jest podobne jak poprzedniego gatunku, tzn. polany, skraje lasów, śródleśne łąki. Rośliny pokarmowe takie jak u *Agrynnis paphia*. W ciągu roku występują dwa pokolenia: od maja do połowy czerwca i drugie od lipca do połowy sierpnia (Buszko & Masłowski 1993).

Boloria selene (Denis & Schiffermuller, 1775) (Dostojka selene) – jest to gatunek pospolity w całym kraju. Spotkać go można latającego nad wilgotnymi łąkami, przy skrajach lasów, nad polanami i zrębami. Gąsienice odżywiają się fiołkiem psim (*Viola canina*) i błotnym (*Viola palustris*). Jak u gatunku poprzedniego, tak i tu występują dwa pokolenia w ciągu roku. Pierwsze od maja do lipca, a drugie od końca lipca do września (Buszko & Masłowski 1993).

Issoria lathonia (Linnaeus, 1758) (Dostojka lathonia) – w Polsce pospolity na terenie całego kraju. Jego środowisko to

poła, ugory, miedze, przydroża i tereny ruderalne. Formy juwenilne żywią się różnymi gatunkami fiołka (*Viola* sp.). Pojaw motyla przypada od końca kwietnia do końca maja oraz od końca czerwca do września, a czasami nawet w październiku (Buszko & Masłowski 1993).

Melitaeinae

Melitea aurelia Nickerl, 1850 (Przeplatka aurelia) – w Polsce występuje na rozproszonych stanowiskach na niżu i w niższych położeniach górskich. Jest to kolejny gatunek związany z lasami, gdyż lata nad wilgotnymi śródleśnymi łąkami, polanami i na skrajach lasów. Rośliny pokarmowe to babka lancetowata (*Plantago lanceolata*), pszeniec gajowy (*Melampyrum nemorosum*) oraz różne gatunki przetaczniaka (*Veronica* sp.). Pojawia się od połowy czerwca do końca lipca (Buszko & Masłowski 1993).

Melitea cinxia (Linnaeus, 1758) (Przeplatka cinksia) – w Polsce znany z rozproszonych stanowisk na niżu oraz na terenach podgórskich. Środowiskiem są podmokłe torfiaste łąki oraz suche wrzosowiska. Gąsienice żywią się babką lancetowatą (*Plantago lanceolata*), jastrzębcem (*Hieracium* sp.), fiołkiem (*Viola* sp.) oraz przetaczniakiem (*Veronica* sp.). Motyle latają od końca maja do lipca (Buszko & Masłowski 1993).

Nymphalinae

Aglais urticae (Linnaeus, 1758) (Rusałka pokrzywnik) – jest to motyl pospolity w całym kraju. Jego środowisko to leśne łąki, polany, leśne drogi, tereny ruderalne, ogrody. Rośliną pokarmową jest pokrzywa (*Urtica dioica*). W ciągu roku występują dwa pokolenia, z czego drugie zimuje w postaci imaginalnej (Buszko & Masłowski 1993).

Araschnia levana (Linnaeus, 1758) (Rusałka kratkowiec) – najmniejsza z rusałek. Ciekawą rzeczą u tego gatunku jest występowanie polimorfizmu sezonowego, czyli osobniki pokolenia wiosennego, które lata od maja do czerwca są ceglasto pomarańczowe z czarnym deseniem. imagines pokolenia letniego

latającego od lipca do końca sierpnia są czarne z białą i pomarańczową przepaską. Czasami pojawia się jeszcze trzecie pokolenie, które łączy cechy ubarwienia obu pokoleń poprzednich. Motyle latają na skrajach lasów, polanach i terenach ruderalnych. Rośliną pokarmową gąsienic jest pokrzywa (*Urtica dioica*) (Buszko & Masłowski 1993).

Inachis io (Linnaeus, 1758) (Rusałka pawik) – jeden z najpospolitszych naszych motyli. Lata nad polami, skrajami lasów, ogrodami, sadami i terenami ruderalnymi. Rośliną pokarmową jest pokrzywa (*Urtica dioica*) oraz chmiel (*Humulus lupulus*). Jest to motyl o dwóch pokoleniach w ciągu roku, z drugim pokoleniem zimującym w postaci imaginalnej (Buszko & Masłowski 1993).

Nymphalis antiopa (Linnaeus, 1758) (Rusałka żałobnik) – rozpowszechniony w całym kraju choć nigdzie zbyt licznie. Jest to motyl charakterystyczny dla polan, leśnych dróg, skrajów lasów i sadów. Gąsienice żerują na brzozie (*Betula* sp.), wierzbie iwie (*Salix caprea*), osice (*Populus tremula*) oraz wiązach (*Ulmus* sp.). Pojaw motyla od połowy lipca do czerwca roku następnego z zimującym imago (Buszko & Masłowski 1993).

Nymphalis polychloros (Linnaeus, 1758) (Rusałka wierzbowiec) – w Polsce spotykany na terenie całego kraju. Spotykany na polanach, skrajach lasów, leśnych drogach i sadach. Rośliną pokarmową jest wierzba iwa (*Salix caprea*) i wierzba biała (*Salix alba*), rzadziej inne gatunki. Pojaw motyla przypada od lipca do kwietnia z zimującym imago.

Polygonia c-album (Linnaeus, 1758) (Rusałka ceik) – jest pospolitym motylem w całej Polsce. Można go spotkać na polanach, skrajach lasów, leśnych drogach, ogrodach i terenach ruderalnych. Rośliną pokarmową tak jak u większości rusałek jest pokrzywa (*Urtica* sp.), ale gąsienice żywią się także chmielem (*Humulus lupulus*), wiazem górskim (*Ulmus glabra*), porzeczką (*Ribes* sp.), czy wierzbą iwą (*Salix caprea*). Motyle pojawiają się od lipca do czerwca roku następnego w dwóch

pokoleniach, z których drugie jest zimujące (Buszko & Masłowski 1993).

Vanessa atalanta (Linnaeus, 1758) (Rusałka admirał) – jest to gatunek wędrowny, pospolity w całym kraju. Motyle pierwszego pokolenia przylatują do nas na wiosnę, a imagines rozwijającego się u nas drugiego pokolenia odlatują jesienią na południe. Można ją spotkać na przydrożach, ugorach, przytorzach, wilgotnych polanach, skrajach lasów, czy na terenach ruderalnych. Gąsienice żywią się pokrzywami (*Urtica* sp.) (Buszko & Masłowski 1993).

Vanessa cardui (Linnaeus, 1758) (Rusałka osetnik) – występowanie i pojaw tego motyla jest identyczny jak *Vanessa atalanta*. Oba są jednymi z najbardziej znanych motyli wędrownych jakie występują w naszym kraju. Gąsienice żywią się ostrożeniem (*Cirsium* sp.), ostem (*Carduus* sp.), popłochem (*Onopordon* sp.), a także pokrzywą (*Urtica* sp.) (Buszko & Masłowski 1993).

Satyriinae

Aphantopus hyperantus (Linnaeus, 1758) (Przestrojnik trawnik) – pospolity motyl spotykany w całej Polsce. Najczęściej spotykany na łąkach, przydrożach, polanach i skrajach lasów. Rośliny pokarmowe jak u *Hyponephele lycaon*. Pojawia się w połowie czerwca i lata do końca lipca (Buszko & Masłowski 1993).

Coenonympha pamphilus (Linnaeus, 1758) (Strzępotek ruczajnik) – niewielki motylek spotykany w całym kraju, który lata na polach, łąkach, ugorach, przydrożach, polanach, skrajach lasów i terenach ruderalnych. Gąsienice żerują na trawach (*Gramineae*). Dwa pokolenia można spotkać od połowy maja do końca czerwca, oraz od końca lipca do połowy września (Buszko & Masłowski 1993).

Hyponephele lycaon (Kuhn, 1774) (Przestrojnik likaon) – motyl spotykany lokalnie na całym niżu i pogórzu. Lata na suchych

łąkach, zrębach, skrajach lasów, zwłaszcza w okolicach piaszczystych. Gąsienice żywią się różnymi gatunkami traw (Gramineae), a zwłaszcza wiechliną (*Poa* sp.). motyle można spotkać od lipca do końca sierpnia (Buszko & Masłowski 1993).

Maniola jurtina (Linnaeus, 1758) (Przestrojnik jurtina) – jest to motyl pospolity na obszarze całego kraju. Środowiskiem jego są pola, łąki, ugory, tereny ruderalne, skraje lasów, przydroża. Roślinami pokarmowymi gąsienic są różne gatunki traw (Gramineae). Imagines pojawiają się od końca czerwca do września (Buszko & Masłowski 1993).

Melanargia galathea (Linnaeus, 1758) (Polowiec szachownica) – w Polsce rozpowszechniony na niżu i okolicach podgórskich. Nie występuje w górach i północnym wschodzie kraju. Lata na łąkach, przydrożach i polanach. Roślinami pokarmowymi gąsienic są trawy (Gramineae). imagines spotykane od lipca do połowy sierpnia (Buszko & Masłowski 1993).

Papilionidae

Papilio machaon Linnaeus, 1758 (Paź królowej) – spotykany na obszarze całego kraju. Do roku 1940 gatunek ten był bardzo pospolity, jednak wkrótce jego sytuacja zaczęła się szybko pogarszać na skutek zanieczyszczenia powietrza, zaniku siedlisk, zalesiania terenów i wypalania traw (Dąbrowski & Krzywicki, 1982). Do niedawna gatunek był prawnie chroniony i znajdował się na Czerwonej Liście Zwierząt Zagrożonych Wyginieciem. Populacja pазia jest obecnie stabilna i dość liczna. Sytuacja taka mogła zaistnieć dzięki zachowaniu odpowiednich siedlisk i izolacji w parkach i rezerwach (Kalinowska, 2006). Naturalnym środowiskiem gatunku są nasłonecznione stoki, łąki, polany, ogrody i pola. Gąsienice żerują na różnych gatunkach z rodziny baldaszkowatych (Umbelliferae). Najczęściej jest to gorysz pagórkowy (*Peucedanum oreoselinum*), marchew (*Daucus carota*), koper (*Anethum graveolens*) oraz biedrzynek mniejszy (*Pimpinella saxifraga*). W ciągu roku występują dwa pokolenia. Pierwsze

można spotkać od maja do połowy czerwca, drugie natomiast od lipca do połowy sierpnia (Buszko & Masłowski 1993).

Pieridae

Coliadinae

Colias hyale (Linnaeus, 1758) (Szłaczkoń sierecznik) – motyl pospolity w całym kraju. Charakterystyczny dla łąk, pól koniczynowych, ugorów, miedz, przydroży, przytorzy i terenów ruderalnych. Gąsienice żerują na różnych gatunkach lucerny (*Medicago* sp.). Imagines pojawiają się od połowy maja do połowy czerwca oraz od połowy lipca do września. Czasami jeszcze dodatkowo od połowy września do października (Buszko & Masłowski 1993).

Gonepteryx rhamni (Linnaeus, 1758) (Latolistek cytrynek) – w kraju wszędzie pospolity. Jest to jeden z najbardziej długowiecznych naszych motyli. Jego środowisko to pola, lasy, zarośla, miedze, ugory, sady, ogrody i tereny ruderalne. Gąsienice żerują na szakłaku (*Rhamnus cathartica*) oraz kruszynie (*Rhamnus frangula*). Jedne pokolenie w ciągu roku przepoczwarza się na początku lipca, lata do jesieni, zimuje, po czym można je jeszcze spotkać do połowy kwietnia (Buszko & Masłowski 1993).

Dismorphiinae

Leptidea sinapis (Linnaeus, 1758) (Wietek gorczycznik) – motyl występujący w całej Polsce. Można go zobaczyć latającego nad śródleśnymi łąkami, zrębami, polanami i na skrajach lasów. Rośliny pokarmowe to groszek żółty (*Lathyrus pratensis*), komonica zwyczajna (*Lotus corniculatus*) oraz koniczyna polna (*Trifolium arvense*). Dwa pokolenia latają od maja do końca czerwca oraz od lipca do połowy sierpnia (Buszko & Masłowski 1993).

Pierinae

Antiocharis cardamines (Linnaeus, 1758) (Zorzynek rzeżuchowiec) – w Polsce spotykany na obszarze całego kraju. Lata na polanach, podmokłych łąkach, skrajach lasów i leśnych drogach. Gąsienice żywią się różnymi gatunkami z rodziny krzyżowych (Crucifereae), zwłaszcza rzeżuchą łąkową (*Cardamine pratensis*) i czosnaczkiem pospolitym (*Alliaria officinalis*). Motyle latają od kwietnia do połowy czerwca, a w górach do lipca (Buszko & Masłowski 1993).

Pieris brassicae (Linnaeus, 1758) (Bielinek kapustnik) – spotykany w całej Polsce, co ciekawe posiada skłonności do dalekich wędrówek. Można go spotkać od maja do połowy czerwca i od lipca do połowy września latającego nad polami, lasami, zaroślami, terenami ruderalnymi oraz w sadach i ogrodach. Gąsienice zjadają różne gatunki z rodziny krzyżowych (Crucifereae), zwłaszcza różne gatunki kapusty (*Brassica* sp.), gorczycę polną (*Sinapis arvensis*), rzodkiew świrzepa (*Raphanus raphanistrum*) oraz nasturcje (*Tropaeolum* sp.) (Buszko & Masłowski 1993).

Pieris napi (Linnaeus, 1758) (Bielinek bytomkowiec) – jest to jeden z pospolitszych gatunków w kraju. Spotykany na ugorach, nad polami, łąkami, miedzami, w lasach, ogrodach i sadach oraz na terenach ruderalnych. Rośliny pokarmowe należą do rodziny krzyżowych (Crucifereae), w szczególności rzeżucha (*Cardamine* sp.), czosnaczek (*Alliaria* sp.), gęsiówka (*Arabis* sp.) oraz kapusta (*Brassica* sp.) (Buszko & Masłowski 1993).

Pieris rapae (Linnaeus, 1758) (Bielinek rzepnik) – podobnie jak poprzednie bielinki jest jednym z najpospolitszych gatunków w kraju oraz był najliczniejszym motylem na badanych stanowiskach. Zasiedla lasy, zarośla, pola, miedze, sady, ogrody, tereny ruderalne. Gąsienice odżywiając się różnymi roślinami z rodziny krzyżowych (Crucifereae) mogą powodować szkody w uprawach tych roślin. Pojaw motyla przypada od połowy kwietnia do czerwca oraz od lipca do połowy września, a czasami jeszcze w październiku (Buszko & Masłowski 1993).

Pieris diaplicae (Linnaeus, 1758) (Bielinek rukiwnik) – jest motylem pospolitym w całym kraju. Można go zobaczyć na przytorzach, ugorach, suchych łąkach, polanach leśnych. Gąsienice żerują na stuliszu (*Sisymbrium* sp.), smagliczce (*Alyssum* sp.), czyli na gatunkach z rodziny krzyżowych (*Crucifereae*). Ponadto może żerować na rezedzie (*Reseda* sp.). Imagines latają od końca kwietnia do czerwca oraz od lipca do września (Buszko & Masłowski 1993).

Jeśli potrzebujesz pomocy w napisaniu pracy z zakresu ochrony środowiska, to polecamy serwis [pisanie prac](#) - prace z ekologii i innych kierunków pisane na (prawie) każdy temat.